کد خبر: ۴۰۲۴۰۴
سه شنبه ۳۱ خرداد ۱۴۰۱ ۱۵:۴۲

مهم‌ترین فیلم‌های توقیف شده سینمایی

به همین بهانه توقیف «برادران لیلا» در این گزارش به مهم‌ترین آثار توقیفی سینمای ایران در چهار دهه اخیر نگاهی خواهیم داشت.<;br&#۴۷;><br&#۴۷;>

به گزارش سایت خبری پرسون، روز گذشته خبر توقیف «برادران لیلا» ساخته سعید روستایی منتشر شد.

در بیانیه سازمان سینمایی دلیل توقیف اثر این‌چنین ذکر شده:

به دلیل تخلفات آگاهانه و رفتار مغایر با قوانین و مقرراتی چون: شرکت در جشنواره های خارجی بدون عبور از مجرای قانونی و اخذ پروانه نمایش، سرپیچی از مقررات و اصرار بر ارائه نسخه اصلاح نشده برغم تعهدات صورت گرفته و استمرار بر تخلف و مداومت بر آن حتی بعد از جشنواره کن و شرکت در جشنواره مونیخ و در نهایت اعلام رسمی کارگردان محترم مبنی بر عدم پذیرش اصلاح فیلم، این فیلم تا اطلاع ثانوی و تا رفع موانع ایجاد شده، صلاحیت اخذ پروانه نمایش را نخواهد داشت.

به همین بهانه در این مطلب به مهم‌ترین آثار توقیفی سینمای ایران در چهار دهه اخیر نگاهی خواهیم داشت. گفتنی‌ست به دلیل تعدد بالای فیلم‌های توقیفی سینمای ایران، در مطلب ذیل به مرور چند اثر مهم بسنده خواهیم کرد.

۱- چریکه تارا

از اولین فیلمسازانی که فیلم‌هایش در همان اوایل انقلاب با توقیف روبرو شد، بهرام بیضایی بود. دو فیلم «چریکه تارا» و «مرگ یزدگرد» ساخته های او در سال های ۱۳۵۷ و ۵۸، هرگز به نمایش عمومی درنیامدند. چریکه تارا جز سه بار در بخش «نوعی نگاه» جشنواره فیلم کن ۱۹۸۰ و یکی دو بار در جشنواره بین‌المللی فیلم سن سباستین، به نمایش عمومی درنیامد.

این نخستین فیلم توقیفی در ایران پس از انقلاب ۱۳۵۷ بود. چریکه‌ی تارا داستان بیوه زنی است به نام تارا (سوسن تسلیمی) که همراه با دو کودک کم‌سال اش از ییلاق به کومه‌اش باز می‌گردد. در راه می‌شنود که پدربزرگ اش مرده است. در پی این خبر که گویی چندان هم تارا را متأثر نمی‌کند، به مردی غریب از تبار تاریخ (منوچهر فرید) بر می‌خورد که جامه‌ای تاریخی پوشیده و سربازی است که شتابان می‌گذرد.

۲- حاجی واشنگتن

تا سال ۶۱ کم و بیش هر فیلمی که فیلمسازان قبل انقلاب ساختند توقیف شد! در آن سال ها علی حاتمی «حاجی واشنگتن» را درباره اولین سفیر ایران در آمریکا جلوی دوربین برد که به دلایل اعلام نشده و (شاید) به دلیل مغایربودن مضمون فیلم با روحیه انقلاب توقیف شد. فیلم، تلخکامی حسین قلی خان صدرالسلطنه را نمایش می داد که باید بی کس و تنها در ساختمان سفارت ایران در بلاد فرنگ زندگی سختی را سپری کند.

به نظر می رسید که چنین فیلم تلخی در سال هایی که مبارزه و شور و هیجان حرف اصلی را می زد چندان مورد پسند نبود و همین هم دلیلی شد برای عدم نمایش فیلم. حاجی واشنگتن در سال ۱۳۶۱ فقط اجازه نمایش در جشنواره فیلم فجر را پیدا کرد و بعد از آن توقیف بود و در زمان حیات علی حاتمی اجازه نمایش پیدا نکرد. سرانجام این فیلم در تاریخ ۲۰ خرداد ۱۳۷۷ و در دوران ریاست جمهوری محمد خاتمی به نمایش عمومی درآمد.

۳- بانو

یکی از بهترین ساخته‌های داریوش مهرجویی که ۷ سال اجازه نمایش نداشت. بانو داستان زنی از طبقه مرفه و آشنا به کتاب و تاریخ و شعر است که سرخورده و دلشکسته از خیانت همسرش، آگاهانه خانه اعیانی‌اش را مامن افرادی فقیر و محروم و مستضعف می‌کند.

به نظر می‌رسد نقش اول این توقیف را مرتضی آوینی بازی کرده باشد که در آن سال‌ها منتقد شدید طیف فیلمسازان معروف به روشنفکر بود. بانو پس از تحولات خرداد ۷۶، رفع توقیف شد و از ۲۲ مهر ۱۳۷۷در تهران اکران شد بانو در نگاهی امروزی همچنان فیلمی استعاری و بسیار تاویل برانگیز در نقد طبقه محروم و مستضعف با عملکرد حیرت انگیز تمام عوامل از جمله کل بازیگرانش است.

-۴ آدم برفی

بیست و هشت سال از توقیف آدم برفی می‌گذرد. فیلمی که در زمان اکرانش جنجالی بود و به دلیل مخالفت برخی با زن پوشی بازیگر مرد به کلی دچار مشکل شد. سال ۷۳ وقتی داوود میرباقری فیلم «آدم برفی» را به تهیه کنندگی حوزه هنری ساخت گمان نمی‌کرد انصار حزب الله بابت فیلم قیامت کنند و حتی نظر رهبر انقلاب را هم نپذیرند. آن روزها سروصدا و اعتراض به این فیلم باعث شد که عزت الله ضرغامی معاون سینمایی وقت وزارت ارشاد فیلم را توقیف کند.

سال‌ها بعد، وقتی در دوره‌ی اصلاحات فیلم میرباقری از توقیف درآمد، ضرغامی در تلویزیون بود و خود او بارها آن را روی آنتن برد. فیلم دو داستان موازی را پیش برده و با هم تلفیق می‌کند. در آغاز فیلم مردی ایرانی به نام عباس خاکپور (با بازی اکبر عبدی) بر صحنه می‌آید که برای گرفتن ویزای ایالات متحده به ترکیه رفته‌است اما موفق به اخذ ویزا نمی‌شود. از سوی دیگر زنی (با بازی آزیتا حاجیان) است که در ترکیه زندگی می‌کند و در هتل محل اقامتش کار می‌کند و نمی‌تواند به ایران بازگردد.

-۵ مارمولک

«مارمولک» یکی از جنجالی‌ترین فیلم‌های تاریخ سینمای ایران است و چه بسا طولانی‌ترین صف‌ها را داشت و اگر چند روز پس از اکران با فشارهای شدید توقیف نمی‌شد، احتمالاً به لحاظ تعداد تماشاگر به رکوردی دست می‌یافت که در تاریخ سینما تاکنون نیز شکسته نشده بود. گروهی از علما و روحانیون با این فیلم مخالفت کردند که از آن جمله حسن روحانی، دبیر وقت شورای عالی امنیت ملی بود که به گزارش روزنامه‌ها در آن دوران، بعد از دیدن فیلم مارمولک (اکران خصوصی برای جلب نظر مسئولین بوده) ضمن ابراز تاسف از ساخت و نمایش این فیلم گفت: «حتی در رژیم شاه هم که دشمن روحانیت بود، کسی جرأت و جسارت ساخت فیلم موهنی مثل مارمولک را نداشت...»

کمال تبریزی، کارگردان فیلم در این زمینه گفته است: «آقای روحانی به من گفتند فیلم توقیف و با شما هم باید برخورد شود» داستان این فیلم اقتباسی از فیلم های «ما فرشته نیستیم» و «زائر» است. داستان از این قرار است که رضا مثقالی معروف به رضا مارمولک دزد سابقه داری است که در زندان به سر می برد که با جا زدن خودش به عنوان یک آخوند موفق به فرار می شود اما برخلاف انتظارش باید مدت زمان زیادی نقش یک آخوند را بازی کند...

-۶ آفساید

آفساید به کارگردانی جعفر پناهی ساخته سال ۱۳۸۵ است وپنجمین فیلم پناهی در مقام کارگردانی به‌شمار می‌رود. داستان اثر، شرح حال دخترانی است که حاضرند هر کاری انجام دهند تا بازی ایران-بحرین را برای ورود ایران به جام جهانی ببینند تا جای کسانی را که در بازی ایران-ژاپن جان خود را از دست داده‌اند خالی نباشد.

آن‌ها هر کدام با لباسی مبدل سعی می‌کنند وارد ورزشگاه بشوند اما تعدادی از آن‌ها به دلیل ممنوعیت ورود زن‌ها به ورزشگاه‌ها دستگیر می‌شوند. سرانجام به دست سربازانی که آن‌ها را گرفته‌اند به کمیته منتقل می‌شوند اما در راه به علت برد ایران در بازی با بحرین خیابان‌ها شلوغ می‌شود و دخترها به این ترتیب فرار می‌کنند. این فیلم در ایران نمایش عمومی داده نشد. همچنین جعفر پناهی به دلیل ساخت این فیلم ممنوع الکار شد.

-۷ سنتوری

نام این فیلم نخست علی سنتوری بود و به دلیل ممیزی به سنتوری تغییر پیدا کرد. سنتوری قرار بود در تاریخ ۳ مرداد ۱۳۸۶ اکران شود که به بهانه‌های مختلف از سوی وزارت ارشاد از جمله عدم توانایی کنترل جو سالن، اکران آن لغو شد. پس از هفت ماه سرنوشت اکران سنتوری همچنان در ابهام بود تا اینکه سی‌دی قاچاق آن با زیرنویس انگلیسی که مترجم آن مامک نوربخش بود، به بازار آمد و واکنش‌های فراوان و متناقضی را برانگیخت.

فیلم درباره جوانی به نام علی است که به سنتور علاقه زیادی دارد، وقتی شیفتگی او فاش می‌شود، ناچار بین خانواده و سنتور، دومی را انتخاب کرده و از خانواده رانده می‌شود. او در موسیقی چنان تبحری پیدا می‌کند که شهره عام و خاص می‌شود و کنسرت‌هایش با استقبال غیرمنتظره ای روبرو می‌شود. علی در اوج موفقیت، عاشق هانیه می‌شود و با او ازدواج می‌کند، اما در غفلت و بی‌توجهی رفته رفته به دام اعتیاد گرفتار شده و سپس بدبیاری‌هایش آغاز می‌شود... داریوش مهرجویی درباره توقیف فیلمش می‌گوید: در "آن را برداشتند قیمه‌قیمه کردند و سوزاندند."

-۸ اراتمند؛ نازنین، بهاره و تینا

فیلمی به کارگردانی و نویسندگی عبدالرضا کاهانی ساخته سال ۱۳۹۵ است. این فیلم همچون آثار پیشین کاهانی در مسیر دریافت پروانه نمایش با حواشی همراه شد. در این فیلم زندگی سه دختر با خاستگاه‌های فکری متفاوت روایت می‌شود که به دل خیابان زده و با حضور در مهمانی‌ها و دورهمی‌های مختلف از مردان انتقام می‌گیرند. این فیلم سینمایی سه بازیگر زن اصلی دارد که این نقش‌ها را طناز طباطبایی، مهناز افشار و آیدا ماهیانی برعهده دارند و بازیگر مرد این فیلم هم مهران غفوریان است.

سید ضیاءالدین دری، کارگکردان فقید سینمای ایران درباره این فیلم گفته بود: این دلیل نمی‌شود که فیلمی ساخته شود که سه دختر به تصویر کشیده شوند که برای مردها لَه‌لَه می‌زنند. فیلم کاهانی یک فیلم غیراخلاقی شفاهی است. به جرات نمی‌توان این فیلم را توی سینما همراه با خانواده دید. سانسور در تمام دنیا وجود دارد. در سینمای آمریکا فیلم‌ها درجه سنی دارند و به بهانه آموزش مسائل بهداشتی به بچه‌های در آستانه سن بلوغی موضوعاتی را نشان می‌دهند. در سینمای ایران هم این مسائل وجود دارد، اما شوخی با این مسائل و نشان دادن کاندوم در مدرسه و به سخره گرفتن این موضوعات کار درستی نیست.

منبع: برترین ها